

Til Socialudvalget,

20-05-2014

Bilag 1: Effektorienterede og vidensbaserede indsatser i Socialforvaltningen, udvalgte indsatser

Sagsnr.
2014-0077042

Dokumentnr.
2014-0077042-3

Sagsbehandler
Nina Maria Hart
Kavanagh

I forvaltningens vidensbaserede indsats har evidensbaserede programmer spillet en særlig rolle. Et evidensbaseret program er en struktureret ramme for en indsats, hvis positive effekter er videnskabeligt bevist gennem randomiserede kontrollerede forsøg.

Når et program har vist effekt i en række forsøg, vil programmet oftest forsøges implementeret bredere, dvs. for samme målgruppe andre steder. For at sikre, at de positive effekter opnås, skal programmerne følges nøje. Og programmerne vil oftest indeholde en detaljeret beskrivelse af, hvordan indsatsen skal udføres.

I Socialforvaltningen er det blevet besluttet at udrulle en række sådanne programmer. Et eksempel er programserien "De Utrolige år", som er en metode til at opøve familiers evne til at fungere sammen. Dette program har Børnefamiliecenter København indført på en række lokale børnefamiliecentre. Andre gange kommer initiativet til at tage evidensbaserede programmer i brug fra institutionerne, tilbuddene eller enhederne selv.

Der er efterhånden implementeret en lang række evidensbaserede metoder i Socialforvaltningen. Programmerne er særligt udbredt på området for udsatte børn og familier, hvor der fra nationalt side har været sat en række initiativer i gang. Nedenfor gennemgås kort de evidensbaserede programmer, der er i brug i Socialforvaltningen i dag:

- *PALS (Positiv Adfærd i Læring og Samspil)* er en udviklingsmodel i skoleregi, der konkret anvendes på vores dagbehandlingstilbud og interne skoler på døgninstitutioner. Oprindeligt udviklet i USA, videreudviklet i Island og Norge.
- *DUÅ (De Utrolige År)* er et forebyggelses- og behandlingsprogram rettet mod forældre med børn i alderen 3-8 år, som har en udadreagerende og grænseafprøvende adfærd. Udviklet i USA.
- *PMTO (Parent Management Training Oregon)* er et familie- og forældretræningsprogram til familier, der har behov for at

Kontoret for Resultater

Bernstorffsgade 17-21
1577 København V

Telefon
2494 5337

Mobil
2494 5337

E-mail
ZD51@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683366

- skabe mere positive omgivelser for deres børn. PMTO er rettet mod familier med børn i alderen 3-12 år, der reagerer aggressivt udadtil, og hvor der er brug for et mere positivt samspil mellem barn og forældre. Udviklet i USA.
- *MST (Multisystemisk Terapi)* er et behandlingstilbud til unge mellem 12 og 17 år, der er i alvorlige adfærdsproblemer. MST inddrager både den unges forældre og øvrige netværk. Udviklet i USA.
  - *MTFC (Multidimensional Treatment Foster Care)* er et helhedsorienteret behandlingsprogram målrettet børn og unge i alderen 12-18 år med adfærdsproblemer. MTFC er udviklet for at forbedre effekten af behandling af anbragte unge med udadreagerende adfærd. MTFC indebærer en midlertidig anbringelse i en træningsfamilie, hvorefter behandlingen udfolder sig mellem et MTFC-team, træningsfamilien, den biologiske familie og den unge i centrum. Udviklet i USA
  - *FFT (Functional Family Therapy)* er målrettet familier med børn og unge mellem 10 og 18 år i milde eller alvorlige adfærdsproblemer. Behandlingen har dokumenteret effekt i forhold til at forbedre familierelationer samt mindske misbrugsproblemer og kriminel adfærd. Udviklet i USA.
  - *ART (Aggression Replacement Training)* er et manualbaseret program til børn og unge i alderen 4-20 år, der enten har eller er i risiko for at udvikle alvorlige adfærdsmæssige problemer. Udviklet i USA, men siden videreudviklet og tilpasset mere lokale kontekster i en række lande.
  - *MultifunC* er ikke et fuldt dokumenteret evidensbaseret program, men et behandlingstilbud der gør brug af en kombination af evidensbaserede metoder (bl.a. MST & ART) for unge 14-18 årige i meget svære adfærdsvanskeligheder. Programmet indebærer et midlertidigt institutionsophold, hvor der samtidig arbejdes med familien, samt et efterværnsforløb. Udviklet i Norge.
  - *CTI (Critical Time Intervention)* er en metode for arbejdet med hjemløse, der skal i egen bolig. Det er kontaktpersoner, der i et kontinuerligt forløb på 9 måneder bliver knyttet til borgere inden han/hun flytter i egen bolig. Udviklet i USA.
  - *ACT (Assertive Community Treatment)* er en metode for arbejdet med hjemløse, der skal i egen bolig. Det er et tværfagligt behandlingsteam, der kommer til borgeren, når

han/hun flytter fra gaden eller herberg til eget hjem. Udviklet i USA.

- *IPS (Individual Placement and Support)* er et program for beskæftigelse af borgere med sindslidelser, hvor de kommer ud i ”rigtigt arbejde”. Udviklet i England.
- *IMR (Illness Management and Recovery)* er et program for borgere med sindslidelser. Udviklet i USA.

Baselineanalysen 2009

Forvaltningen gennemførte i 2009 en baselineanalyse af, hvordan det er gået udsatte børn og unge (SUD-orientering 28/9/2009-2009-65152). Analysen gik ud på at se, hvordan det er gået de børn og unge, der havde modtaget foranstaltninger i perioden 2002-2007 i relation til fx uddannelse, beskæftigelse, sociale ydelser, kriminalitet og misbrugsbehandling. Nedenfor præsenteres udvalgte resultater:

Langt de fleste af de unge foranstaltningsmodtagere er 'kommet fra start' dvs. er i gang med eller har fuldført en uddannelse (minimum 9. klasse) og/eller er i beskæftigelse. Andelen af kvindelige foranstaltningsmodtagere, som ikke er 'kommet fra start' (8,9 %), svarer til andelen blandt de øvrige unge kvinder i København (9,3 %). En relativ større andel af de mandlige foranstaltningsmodtagere (13,5 %) har ikke opnået uddannelse og/eller beskæftigelse sammenlignet med de øvrige unge mænd i København (8,4 %).

Fokuseres der alene på fuldført 9. klasse er det 22,5 % af foranstaltningsmodtagerne, som ikke har fuldført 9. klasse, sammenlignet med 12,9 % af de øvrige unge i København. I forhold til beskæftigelse er der dobbelt så mange foranstaltningsmodtagere (51,1 %), som ikke er i beskæftigelse, sammenlignet med de øvrige unge i København (26,9 %). Der er således en del unge, der trods manglende 9. klasse og beskæftigelse alligevel er 'kommet fra start' ved fx at have gennemført produktionsskoleforløb eller startet en ungdomsuddannelse.

Overordnet set er der ikke etniske forskelle i andelen af foranstaltningsmodtager, som er 'kommet fra start'. 10,2 % af de unge med efterkommerbaggrund er ikke 'kommet fra start', mens dette gælder for 11,9 % af de unge med indvandrerbaggrund og 11,7 % af de unge med dansk baggrund.

Der er derimod etniske forskelle i andelen, som er 'kommet fra start' i de forskellige bydele. Andelen af efterkommere og indvandrere, som har opnået uddannelse eller beskæftigelse, varierer betragteligt, når der opgøres på de enkelte bydele. For efterkommere varierer andelen, der ikke er 'kommet fra start', eksempelvis fra 4,3 % på Østerbro til 22,9 % i Amager Syd. Blandt foranstaltningsmodtagere med dansk baggrund ses ikke den samme variation bydelene imellem.

Det er særligt unge med socialpædagogiske opholdsted, som deres længstvarende foranstaltning, som ikke er 'kommet fra start' (23,5 %), hvilket også ses i deres lave 9. klasses fuldførelsesprocent (57,9 %) og lave beskæftigelsesfrekvens (40,2 %).

En tredjedel af de unge foranstaltningsmodtagere har modtaget sociale ydelser i 2007, i modsætning til knap 13 % af de øvrige unge i København.

Overordnet set er det relativt få af de unge, som er blevet forældre som teenagere, 0,5 % blandt de ikke-foranstaltningsmodtagende unge i København og 1,4 % blandt foranstaltningsmodtagerne.

En tredjedel af foranstaltningsmodtagerne har modtaget en strafferetslig dom i perioden 2003-2007. Blandt de øvrige unge i København er det 9 %, som har modtaget en dom i denne periode. Der er væsentlige flere unge mænd end kvinder, der har modtaget en dom.

Analyser viser slutteligt, at 3,4 % af foranstaltningsmodtagerne har været i behandling for stofmisbrug.

Forandringskompasserne

I 2009 begyndte forvaltningen udviklingen af det, der i dag kaldes Forandringskompasserne. Forandringskompasserne er et effektstyrings- og effektlæringsværktøj, som bruges til at følge, hvilke forandringer der skabes med og for socialforvaltningens borgere. Det er et værktøj til at følge den løbende praksis i forvaltningen, så man i modsætning til mere klassiske evalueringer kan bruge resultaterne til løbende at tilrette indsatsen for den enkelte borger.

Forandringskompasserne er udviklet af Socialforvaltningen pba. erfaringer med effektdokumentation fra ind- og udland. Der har været stor interesse for forvaltningens arbejde fra Socialstyrelsen, KL samt en række danske og udenlandske kommuner. Forvaltningens medarbejdere har i den sammenhæng været ude og undervise en række andre kommuner, og enkelte steder har man også valgt at anvende Københavns kommunes Forandringskompas.

Der er udviklet tolv forskellige kompasser tilpasset de forskellige målgrupper, som Socialforvaltningen er i kontakt med. Kompasserne er udviklet i arbejdsgrupper, hvor medarbejdere fra de enkelte målgruppeområder har deltaget. Der er blevet udviklet så mange forskellige kompasser, fordi det er vigtigt, at kompasserne er tilpasset den enkelte målgruppes særlige udfordringer.

De 12 Forandringskompasser:

Udsatte børn og unge 0-5 år

Udsatte børn og unge 6-12 år

Udsatte børn og unge 13-18(23) år

Børn med handicap

Børn med særligt svære funktionsnedsættelser

Borgere med handicap

Borgere med særligt svære funktionsnedsættelser

Borgere på krisecentre

Borgere på herberger

Borgere på plejetilbud

Borgere med misbrug

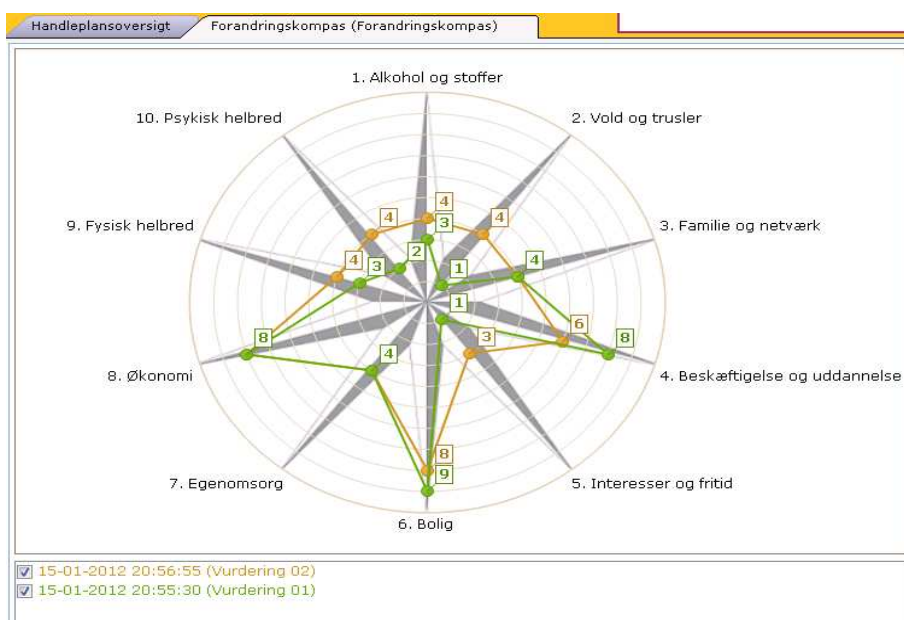
Borgere i socialpsykiatrien

Hvert kompas har ti dimensioner, som skal vurderes på en skala fra 1-10, hvor 10 er højest og 1 er lavest. Skalaerne er opbygget, så de

sætter fokus på relevante udviklingsområder for målgruppen og/eller afspejler områdernes socialfaglige metoder.

Hovedparten af borgere med kontakt til Socialforvaltningen får sit eget kompas, der opdateres med faste kadencer. Kompasset udfyldes af en medarbejder, typisk kontaktpersonen, i det sociale tilbud, som borgeren er tilknyttet. Udfyldningen sker i samme arbejdsgang som det øvrige faglige opfølgingsarbejde, fx revidering af handleplaner.

Nedenfor vises et eksempel på et udfyldt forandringskompas på herbergsområdet:

Kompasset udfyldes, hvor det er muligt, i en dialog med borgeren. Det er dog medarbejderens faglige vurdering, som er afgørende for den endelige scoring i kompasset. Der arbejdes på, at borgeren også får mulighed for at udfylde sit eget kompas – et borgerkompas – som er opbygget svarende til det medarbejderen arbejder med.

Kompasset skal bruges som et redskab i dialog med den enkelte borger. Gennem kompasset kan man systematisk følge, hvordan borgeren udvikler sig på de ti dimensioner. Hvor skaber vi de forandringer, som ønskes, og hvor går det måske pt. den gale vej med udviklingen. Dette skal være med til at bedre indsatsen for den enkelte borger, så der sikres fokus på både de områder, hvor borgeren klarer sig godt, og der hvor han klarer sig mindre godt. På den baggrund er det muligt løbende at justere indsatsen for den enkelte.

Herudover skal kompasset bruges til løbende ledelsesinformation, der skal understøtte læring og styring ud fra viden om effekter af indsatserne. Dette skal udfoldes fra afdelingsniveau på det enkelte tilbud og op til direktionniveau. Ambitionen er at skabe vores egen viden om, hvilke indsatser der er gode til at skabe ønskede forandringer for borgerne. Dette er en vej til at synliggøre, at det som vi gør, virker, og det gør det muligt at facilitere vidensdeling mellem enheder.

Nedenfor vises et eksempel på, hvordan aggregerede resultater fra forandringskompasset har været brugt i ledelsesdialogen på handicapområdet. Nedenstående viser et udpluk af den tilbagemelding, der blev givet fra et af centrene til den øverste ledelse på området, samt de spørgsmål der opstod heraf.

Gode historier – konkrete eksempler 1

I CSB kan man i forandringsrapporterne se effekt af at øget fokus i centeret på arbejdet med sundhed og sundhedsfremme. Dette ses blandt andet ved, at der på dimensionen sundhed ses den største gennemsnitlige fremgang i centeret.

Mål For Indsats	Dimension	Antal personer	Gns. Startværdi	Gns. Forandring	Procent Fremgang	Procent Vedligehold	Procent Tilbagegang	Procent Ialt
Udvikling	01. Struktur og overblik	47	6	0	15	70	15	100
	02. Psykisk trivsel og tryghed	47	6	0	15	72	13	100
	03. Sociale kompetencer	46	6	0	17	67	15	100
	04. Kommunikation	49	6	0	20	69	11	100
	05. Sundhed	46	5	0	22	67	11	100
	06. Mobilitet	43	8	0	16	77	7	100
	07. Personlig Pleje	40	7	-0	18	63	20	100
	08. Aktiviteter i dagligdagen	46	7	-0	10	69	21	100
	09. Fritid og beskæftigelse	38	7	0	16	70	5	100
	10. Økonomi	41	6	-0	12	73	15	100
Subtotal		52	6	0	15	70	15	100
Vedligehold	01. Struktur og overblik	3	8	1	67	33	-	100
	02. Psykisk trivsel og tryghed	3	5	0	-	100	-	100
	03. Sociale kompetencer	3	7	0	-	100	-	100
	04. Kommunikation	3	9	0	-	100	-	100
	05. Sundhed	3	8	0	-	100	-	100
	06. Mobilitet	7	10	-0	-	96	14	100
	07. Personlig Pleje	6	9	0	13	86	-	100
	08. Aktiviteter i dagligdagen	1	2	0	-	100	-	100
	09. Fritid og beskæftigelse	6	7	0	17	67	17	100
	10. Økonomi	6	4	1	17	83	-	100
Subtotal		13	8	0	12	84	5	100
Total		52	6	0	15	72	14	100

På målgruppemødet blev deltagerne nysgerrige på:

Hvad rummer denne gode historie?
 Hvad har de konkret gjort i centeret?
 Hvad er det, der er lykkedes?
 Kan vi spore årsagen til forandringen?

Kan andre lære noget af denne historie?
 Hvad kan gøre det til en god case?

Hvordan kan historien blive en åbning for faglig refleksion og videndeling mellem tilbud, centre og områder?

Til slut kan data fra kompasset bruges til at lave analyser af effekter på længere sigt for borgere, der er i kontakt med Socialforvaltningen. Disse analyser kan på sigt bruges til at vise det politiske niveau og omverdenen, hvordan vi skaber forandringer for borgerne på de enkelte målgruppeområder

Kommissorium for støtteenhed for faglig udvikling og vidensdeling (SSUV)

Vision

Socialforvaltningens vision på videnområdet er at:

- Vi bruger viden om, hvad der virker, og vi bidrager til at skabe ny viden
- Vi baserer vores indsats på dokumenteret viden om, hvad der virker.
- Vi går nye veje, skaber rum for refleksion og arbejder systematisk med videndeling.
- Borgeren er ekspert i eget liv. Derfor bruger vi borgerens og netværkets ressourcer og feedback til at udvikle indsatsen.

Vores indsats skal altid være baseret på den bedste tilgængelige viden og baseret på et reflekteret metodevalg. Det er en ambition og en forpligtelse, som vi alle skal prøve at leve op til af hensyn til vores brugere.

På det sociale område er der store forskelle i hvilken viden der er tilgængelig i forhold til arbejdet med vores målgruppers problemstillinger. På nogle områder findes der egentlig evidensbaserede metoder, som kan omsættes til vores praksis, på andre områder har vi metoder (bl.a. egne) med dokumenterede resultater, og på andre områder igen har vi en praksis, der er udviklet over tid på vores tilbud, ud fra de erfaringer, der er gjort i arbejdet med borgerne. Vi ønsker generelt en fleksibel og flerstrengt tilgang til arbejdet med viden i Socialforvaltningen, hvor vi anerkender og anvender både evidens-, forsknings- og praksisbaseret viden, og hvor vi altid arbejder med effekterne af indsatsen for borgeren for øje.

Formål

Direktionen ønsker en styrkelse af Socialforvaltningens indsats for borgerne ved:

1. At den viden om socialt arbejde, der allerede findes, i stigende grad anvendes i forbindelse med Socialforvaltningens indsatser for borgerne.
2. At de socialfaglige metoder og den viden, som vi udvikler og frembringer i vores praksis, i højere grad bliver dokumenteret, evalueret, spredt og anvendt.
3. At facilitere og anvendeliggøre ny viden og nye socialfaglige metoder, som imødekommer de borgernære enheders behov,

og som understøtter social mobilitet for socialt udsatte københavnere og københavnermålene i øvrigt samt Socialforvaltningens Vision 2017 om, at vi sammen med borgerne gør det, der virker.

Formålet med at etablere en **Støtteenhed for socialfaglig udvikling og vidensdeling** er i forlængelse heraf at styrke arbejdet med viden i Socialforvaltningen med henblik på mere virkningsfulde indsatser for borgere med særlige behov i Københavns Kommune. Støtteenheden skal skabe overblik over vidensbehov og sætte strategisk retning på vidensproduktionen og -omsætningen i Socialforvaltningen. Støtteenheden er operativ, udgående og handlingsorienteret og forener ønsker og behov til vidensarbejde fra de enkelte enheder med forvaltningens overordnede, strategiske prioriteringer.

Støtteenheden for socialfaglig udvikling og vidensdeling skal konkret:

- Afdække efterspørgslen efter videns- og metodeudvikling i organisationen.
- Styrke synligheden, tilgængeligheden og delingen af den viden og erfaring om socialt arbejde, der allerede findes, mellem relevante enheder i og udenfor organisationen.
- Understøtte omsætningen af vidensproduktion og forskning i vores omverden til praksis, så relevant viden løbende kommer i spil i udviklingen af Socialforvaltningens arbejde og indsatser. Herunder sikre løbende kontakt og samarbejde mellem Socialforvaltningen og forskningsmiljøer i omverdenen.
- Understøtte udvikling og deling af ny viden og nye socialfaglige metoder i enheder, som efterspørger støtte hertil.
- Understøtte udvikling og deling af ny viden og nye socialfaglige metoder i Socialforvaltningen og på tværs af forvaltninger, som understøtter udsatte københavnernes sociale mobilitet eller andre københavnermål. Herunder løbende undersøge muligheder for ekstern finansiering af udviklingsprojekter, som på tværs af Socialforvaltningens målgrupper eller på tværs af forvaltninger kan bidrage til at øge den sociale mobilitet i København eller nå andre københavnermål.

Resultatmål

Støtteenheden for socialfaglig udvikling og vidensdeling skal bidrage til, at Socialforvaltningen sammen med borgerne når de mål, som forvaltningen og Københavns Kommune har sat sig. Det vil bl.a. sige, at enheden skal bidrage til at øge københavnernes sociale mobilitet gennem sine samarbejder, projekter og strategiske satsninger på vidensområdet.

Der skal udarbejdes en konkret forandringsteori og formuleres konkrete resultatmål for enhedens arbejde. Der skal også udvikles konkrete indikatorer, som kan bruges til at følge med i, om enhedens arbejde har de tilsigtede virkninger. Det sker, når en leder for enheden er blevet ansat, og før sommerferien 2014.

Organisering

Støtteenheden for socialfaglig udvikling og vidensdeling etableres pr. 1. marts 2014 ved en sammenlægning af ressourcer, der hidtil har været placeret i metodeenheden på børneområdet og forskningsenheden på psykiatriområdet. Enheden er organisatorisk forankret under MR Børn og har hjemme i Bernstorffsgade 17, men en stor del af enhedens arbejde vil foregå lokalt i forskellige enheder, hvor arbejdet med vidensudvikling og vidensdeling foregår, eller i netværk på tværs af arbejdspladser.

Støtteenheden vil samarbejde tæt med konkrete enheder på myndigheds- og udførerområdet og desuden have en løbende dialog og sparring med bl.a. DU-kontorer, myndighedscentre, Resultatkontoret og Kontoret for Organisationsudvikling i forhold til tilrettelæggelse og gennemførelse af konkrete delprojekter. Det forventes, at samme enheder vil skulle bidrage med ressourcer og viden i forhold til konkrete delprojekter, der iværksættes.

Der nedsættes et projektråd for støtteenheden. Projektrådet består af repræsentant for direktionen, repræsentant for MR-kontorerne, repræsentant for DU kontorerne, repræsentant for MY centrene, repræsentant for Resultatkontoret, ca. 4 niv. 3 eller 4 ledere, som repræsenterer de forskellige målgruppeområder, samt to repræsentanter for de faglige organisationer. Projektrådets opgave er at give input til støtteenhedens arbejde, som bidrager til at sikre, at målene for enhedens arbejde nås, og at synliggøre centrale interessenters interesser i forhold til støtteenhedens aktiviteter.

Eksternt rådgivningspanel

Der nedsættes et eksternt rådgivningspanel, som Støtteenheden for socialfaglig udvikling løbende er i dialog med og udveksler erfaringer med og lader sig inspirere af.

Tids- og procesplan

Støtteenhedens konkrete arbejdsprogram sammensættes af opgaver, som handler om at understøtte lokale videns- og metodeudviklingsprojekter, facilitere vidensdeling gennem en forstærket videninfrastruktur i Socialforvaltningen og understøtte vidensproduktion og -omsætning der bidrager til at øge den sociale mobilitet i København og understøtte københavnermålene i øvrigt.

I 2014 arbejder støtteenheden efter følgende arbejdsplan:

- Forandringsteori og resultatmål for støtteenheden formuleres før sommerferien 2014.
- Afdækning af vidensbehov i Socialforvaltningens enheder gennemføres fra april – juni 2014.
- På baggrund af afdækningen af vidensbehovene i enhederne og Socialudvalgets visioner og mål for det sociale arbejde i København udarbejdes oplæg til prioritering af enhedens indsatser og ressourcer i resten af 2014 til drøftelse i projektrådet før sommerferien.
- Initiativer til en styrket videninfrastruktur, herunder platform for videndeling på kkintra, eksekveres i 2014.
- Arbejdsplan for 2015 udarbejdes til drøftelse i projektrådet i november.

Støtteenheden for socialfaglig udvikling og vidensdeling organiseres som et 4-årigt forsøgsprojekt. Efter projektperioden evalueres effekten af indsatsen med henblik på en vurdering af, om organiseringen er den rigtige. Der foretages i 2016 en midtvejsevaluering med henblik på evt. behov for justeringer. Hvert år udarbejdes en årlig afrapportering til direktionen om iværksættelse af planlagte aktiviteter.